

<p>Nazwa projektu Projekt rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu: Podsekretarz Stanu – Marcin Zieleniecki</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu: Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych – Mariusz Kubzdyl Główny Specjalista – Joanna Kownacka-Kacperska (tel. 022 661 17 59)</p>	<p>Data sporządzenia 8 sierpnia 2017 r.</p> <p>Źródło:</p> <p>Nr w wykazie prac legislacyjnych: RD 205</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963, z późn. zm.), zwaną dalej „ustawą o s.u.s.”, stanowi podstawę wydania rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W związku z nowelizacją ww. ustawy na mocy ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1027) konieczna jest realizacja upoważnienia ustawowego zawartego w znowelizowanym art. 49 ust. 1 ustawy o s.u.s.

Ww. nowelizacja ustawy wprowadza m.in. zmiany w zakresie sposobu dokonywania przez płatników wpłat składek, do poboru których zobowiązany jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Wpłaty dokonywane będą na indywidualne numery rachunków składkowych a następnie rozdysponowywane przez Zakład na poszczególne fundusze: na ubezpieczenia społeczne (FUS), ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FP i FGŚP) oraz Fundusz Emerytur Pomostowych (FEP).

Podstawowym celem projektu rozporządzenia jest określenie szczegółowych zasad rozliczania dokonanych wpłat składek tj. rozdysponowywania ich pomiędzy dysponentów poszczególnych funduszy, zasad rozliczania nadpłat i niedopłat na poszczególnych funduszach, zasad rozliczania wpłat dokonywanych z tytułu zawartych umów o rozłożenie płatności na raty czy też odroczenia terminu płatności składek, jak również wpłat z tytułu należności objętych przymusowym dochodzeniem.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Zgodnie z projektem niniejszego rozporządzenia kwoty składek zaliczane na poszczególne fundusze, wyliczane będą w wyniku zastosowania tzw. algorytmu podziału. Dokonana przez płatnika składek wpłata na numer rachunku składkowego zostanie podzielona przez Zakład proporcjonalnie na należności wszystkich funduszy w zależności od procentowego udziału składek do zapłaty na dany fundusz, określonych w deklaracji rozliczeniowej przekazanej za ostatni miesiąc kalendarzowy. Tak podzielone wpłaty będą podlegały zaliczeniu na należności danego funduszu począwszy od najstarszych należności, według najwcześniejszej daty powstania zobowiązania.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Nie dotyczy

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
ZUS	1	ZUS	Ujednolicenie i uproszczenie kwestii związanych z dokonywaniem rozliczania składek.
Płatnicy składek	Ok. 6,9 mln	ZUS	Uproszczenie rozliczeń z ZUS.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców oraz Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt został przekazany do zaopiniowania również do Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,

Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników, Przewodniczącemu Komisji Nadzoru Finansowego, Prezesowi Narodowego Banku Polskiego, Rzecznikowi Finansowemu, Związkowi Banków Polskich, Narodowemu Funduszowi Zdrowia i Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248).

Projekt rozporządzenia został udostępniony również w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny, zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.).

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem (1)(2)													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki:													
ZUS													
Wydatki ogółem (3)(4)													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki:													
ZUS													
Saldo ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki:													
ZUS													

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>W zakresie kosztów wprowadzenia nowego systemu rozliczeń w ZUS z zastosowaniem tzw. algorytmu podziału wpłat związanego z wprowadzenia indywidualnych rachunków składkowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zmiany rozwojowe w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS oraz pozostałych systemach w ramach pierwszego etapu wdrażania zostaną zrealizowane w ramach istniejącej infrastruktury i nie będzie konieczne ponoszenie dodatkowych kosztów. - Szacuje się, że kwota przeznaczona na modyfikację systemów w 2017 r. nie powinna przekroczyć 10 mln zł. Fundusze na ten cel są zarezerwowane ze środków funkcjonowania ZUS-u na 2017 r. <p>Wskazać jednakże należy, że kwoty te zostały już uwzględnione w Ocenie Skutków Regulacji projektu ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1027), w związku z czym nie przewiduje się dodatkowych kosztów związanych z wejściem w życie projektu niniejszego rozporządzenia.</p>

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu	duże przedsiębiorstwa							

pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z r.)	(banki)							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Potencjalne zmniejszenie dostępu do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego i do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego płatników składek (ubezpieczonych), którzy mają zadłużenie z tytułu składek.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Niemierzalne	funkcjonowanie przedsiębiorców							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Zaliczenie dokonanych wpłat na poczet składek od najstarszych należności może spowodować, że osoba (podlegająca dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu) występująca o zasiłek, opłacająca składki na bieżąco, która posiada zaległości w opłacaniu składek, nie otrzyma tego świadczenia z powodu nie podlegania ubezpieczeniu chorobowemu.</p> <p>Analizując kwestie związane z dostępem do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego wskazać należy, że z danych ZUS za styczeń 2017 r. wynika, że z ogólnej liczby 1 082 725 płatników rozliczających składki na ubezpieczenie własne - 813 089 płatników deklaroowało w składanych do ZUS deklaracjach rozliczeniowych „ZUS DRA” opłacenie składki na ubezpieczenie chorobowe. Na kontach ok. 18% tych płatników (tj. 146 954 płatników) w rozliczeniach powstało zadłużenie na kwotę blisko 565 mln zł.</p> <p>Kolejnym badaniem ZUS podjął próbę oszacowania liczby płatników, która jest na granicy okresu wyczekiwania na prawo do zasiłku chorobowego. (<i>Ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie wymaganego okresu ubezpieczenia. Okres ten dla osób podlegających ubezpieczeniu chorobowemu dobrowolnie od 1 stycznia 2009 r. wynosi 90 dni.</i>)</p> <p>Według danych roboczych ZUS ponad 683 780 płatników składek w styczniu 2017 r. wykazało składkę chorobową w deklaracji „ZUS DRA” i równocześnie miało w całości opłacone składki na FUS za okresy rozliczeniowe od października 2016 r. do stycznia 2017 r. (4 kolejne miesiące rozliczeniowe, potencjalnie o 30 dni więcej niż wymagany okres wyczekiwania – liczony 90 dni).</p> <p>Następnie w grupie tych płatników podjęto próbę ustalenia, który z płatników ma zadłużenie za wcześniejsze - niż październik 2016 r. okresy rozliczeniowe. W tej grupie jest 45 833 takich płatników, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - z zadłużeniem tylko za 2016 r. – 12 619 płatników; - z zadłużeniem w latach 2013-2015 licząc osobno poszczególne lata - 33 214 płatników. <p>W przypadku ustania ubezpieczenia chorobowego z powodu nieopłacania w terminie należnej składki, ZUS w uzasadnionych przypadkach może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie. Przywrócenie terminu realizowane jest na wniosek płatnika składek.</p> <p>W styczniu 2017 r. liczba wniosków, która wpłynęła do ZUS o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składek na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wynosiła 12 017. Pozytywnie w tym zakresie rozpatrzonych zostało 11 145 wniosków (co stanowi ok 93% spraw), negatywnie 872 (7% spraw).</p> <p>Drugą rozliczającą składki za styczeń 2017 r. była grupa płatników, która rozlicza składki na ubezpieczenie własne bez ubezpieczenia chorobowego, stanowiąca liczbę 269 636 płatników. Na kontach ok. 52% tych płatników (ich liczba 141 516) w rozliczeniach powstało zadłużenie na kwotę blisko 2,6 mld zł.</p> <p>Porównując dane dotyczące liczby dłużników powstałych w obu grupach na danych za styczeń 2017 r. wynika, że osoby opłacające składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe wyróżnia większa dyscyplina płatnicza.</p> <p>Skutek przewidziany w nowelizacji potencjalnie ograniczyłby prawo do świadczeń krótkoterminowych dla ok. 6% płatników składek/ubezpieczonych (w liczbie 45 833 płatników), którzy mając zadłużenie z tytułu składek straciliby potencjalnie prawo do zasiłku chorobowego w przypadku braku uregulowania zaległości płatniczych.</p> <p>W zakresie dostępu do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego wskazać należy, że wskaźnik</p>							

ściągłości składek na to ubezpieczenie w 2016 r. wyniósł 99,4% (co stanowi wzrost o 0,3 pkt w porównaniu do roku 2015). Oznacza to, że prawie wszyscy zgłoszeni do tego ubezpieczenia mają prawo do świadczeń.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów

zmniejszenie liczby procedur

skrócenie czasu na załatwienie sprawy

inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

Przyjęcie proponowanych rozwiązań ujednotwili i uprości kwestie związane z rozliczaniem składek, do których poboru zobowiązany jest ZUS.

9. Wpływ na rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Zmiana nie ma wpływu na wskazane obszary.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, by rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie dotyczy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)